

L'home del KKK

Joan Ferrer Miserol

L'Home del KKK, és la traducció lliure al català de la pel·lícula americana de 1974, *The Klansman*, dirigida per Terence Young i estrenada a Espanya amb el títol d'*El home del clan*. Està interpretada per Lee Marvin, Richard Burton, Lola Falana i Cameron Mitchell. Se fa necessari contar la història de com me va arribar aquesta pel·lícula, per entendre on estam a nivell crític. Vaig afinar la pel·lícula en DVD, a una gran superfície, a l'irrisori preu d'un euro. No la vaig comprar perquè, per problemes d'espai, vaig preferir abans investigar el possible interès de l'obra. En els tres diccionaris de films en els quals la vaig trobar, tots ells, la posaven com una calamitat fílmica, i per aquest motiu vaig desistir d'adquirir-la. Però la setmana següent, quan vaig tornar a l'esmentat centre, la vaig veure de bell nou i vaig decidir endur-me-la, encara que només fos com a document d'una obra desastrosa interpretada per grans actors del cinema, i per un director que, sense esser brillant, sol tenir suficient habilitat per contar una història des d'un punt de vista cinematogràfic. Quan, ja a casa, la vaig inspeccionar, vaig adonar-me que enlloc de tenir la durada original de 112 minuts sols arribava a 82, i que tant la imatge com el so no se podien considerar d'un nivell estàndard del suport DVD. Però la sorpresa vendria uns dies més tard quan me vaig revestir de coratge i vaig decidir veure-la. Malgrat les deficiències abans esmentades, no podia extreure la meua atenció del televisor, i com més progressava la pel·lícula, manco entenien la raó per la qual tres erudits l'havien despatxada amb tant menyspreu. Un d'ells, per argumentar el seu rebuig, afirmava que Samuel Fuller hi havia estat treballant molt de temps, fent-se'n càrrec de la direcció i havia desistit, encara que hi figura com a coguionista, perquè no havia vist manera de salvar-la. Des del meu punt de vista, és molt més suggerent *The Klansman* que moltes pel·lícules de la filmografia de Samuel Fuller.

La pel·lícula tracta d'una petita ciutat d'Alabama, d'uns setze mil habitants, on, encara en aquells anys hi regnava el KKK. L'acció se desenvolupa perquè en

aquells moments hi van a manifestar-se uns defensors dels drets humans, i el KKK fa tot el possible per entorpir-la, per així defensar la gent cristiana i patriota. Aquests adjectius haurien de donar consciència a les esglésies cristianes de mirar millor a qui ajuden, perquè perillen de desaparèixer al primer avanç de tolerància que caigui sobre el món. La trama se recolza sobre quatre pilars, el KKK, que curiosament està presidit pel batlle de la ciutat i un dels seus principals membres és un policia local; el *sheriff*, que sols pretén mantenir l'ordre, intentant mostrar la màxima equanimitat, per esser reelegit en el càrrec; Breck, un baldat pel KKK, defensor dels drets humans; i un negre que no creu en polítiques i se dedica a matar els membres del Klan. De cap manera gosaria afirmar que estam davant una obra mestra; però és molt correcta, mantén l'interès durant tota la seva durada, i fins i tot té alguns moments formalment brillants i humanament sensibles. Després de haver-la vista tres vegades no m'ha cansat gens ni mica. El que més me n'atreu és que, malgrat estar feta en una data tan decadent pel cinema en general i per l'americà en particular, com ja és la de 1974, té la tensió, la sinceritat i la crítica social, que se troba per tot arreu a les grans pel·lícules dels anys quaranta.

Hi ha a *The Klansman* dues escenes molt significatives que caracteritzen tota la pel·lícula. Una comença a la barberia, on Breck arrabassa un pasquí a favor de la discriminació racial, escrit pel policia membre del Klan. El *sheriff* va a casa de Breck a advertir-lo que s'està posant en perill i li demana si fent aquestes coses creu que canviarà la mentalitat d'algú. Ell li diu que ha canviat la d'Alan, fill del *sheriff*, i afegeix que no pot suportar que estiguin sotmesos al Klan setze mil habitants de la ciutat. El *sheriff* li contesta que el Klan no són només els quaranta bojos d'allà, que té més de mig milió d'afiliats i que entre ells hi ha des de senadors fins a membres del Tribunal Suprem. No oblidem que ja som a 1974. A l'altra, s'ha violat una dona blanca i s'acusa un home de color, fins i tot, en aquesta dona violada, no se li permet entrar a l'església per haver estat en braços d'un negre; però en un moment donat, entra a la comissaria, mentre són allà alguns membres del Klan, la dona d'un d'ells i diu que aquell negre acusat no podia violar la dona, perquè aquell vespre era amb ella. Naturalment, el seu marit no sols l'insulta sinó que li pega; però ella se defensa dient que necessitava algú per substituir-lo a causa de la soledat que pateix, ja que ell està tot el dia amb el Klan. Són dues seqüències molt significatives que denoten el to general de la pel·lícula; però en tota la pel·lícula no n'hi ha cap que desdigni de les que s'han esmentat.

Al final, hi ha una batalla campal perquè el KKK decideix atacar la propietat de Breck, i allà moren gairebé tots els membres del Klan, el *sheriff* a mans d'un membre al qual acabava de salvar-li la vida, Breck, i el negre justicier. Dels combatents només en queda viu el fill del *sheriff*, l'únic que Breck havia pogut convertir als drets humans. Potser aquest final sigui un presagi, o tal volta només un desig dels autors de la pel·lícula. ■

Samuel Fuller.

